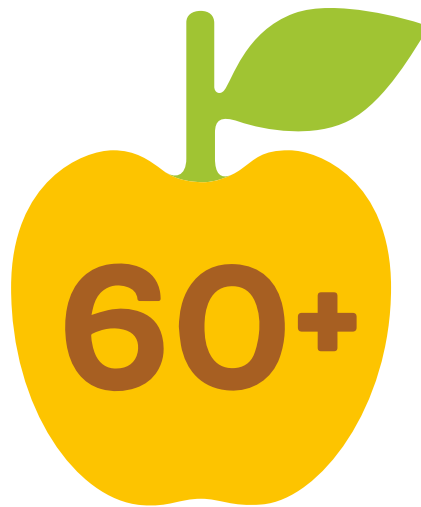

Försäkringsvillkor

Sparliv 60+

Innehåll

Särskilt om fondförsäkringen i Sparliv 60+	3
Försäkringsvillkor Sparliv 60+	4
Försäkringsgivare.....	4
Skydd av personuppgifter	4
Skaderegistrering	5
Tillsynsmyndighet.....	5
Motverkande av penningtvätt och finansiering av terrorism	5
Skatteregler	5
Förklaringar av viktiga begrepp	6
Gemensamma bestämmelser	8
Allmänt	8
Gruppavtal.....	8
Försäkringsbesked och faktura/premieavisering.....	8
När nytecknad och ändrad försäkring börjar gälla	8
Om oriktiga uppgifter lämnas till Folksam	8
Ångerrätt	8
Premien	8
Premiebetalning	8
Ändring av försäkringsavtalet under löptiden	9
När försäkringen slutar gälla	9
Vistelse utomlands	10
Utbetalning.....	10
Tidpunkt för utbetalning och räntebestämmelser.....	10
Preskription.....	10
Överlåtelse, belåning, pantsättning	11
Begränsningar i gruppförsäkringarnas giltighet	11
Allmän begränsning, Grupplivförsäkring	11
Krig utanför Sverige.....	11
Skador orsakade av atomkärnreaktion eller av biologisk/kemisk/nukleär substans.....	11
Försäkringsfall på grund av självmord eller i samband med flygning, Fondförsäkring.....	12
Force majeure.....	12
Grupplivförsäkring	13
Ersättning	13
Ändrat förmånstagarförordnande.....	13
Begränsning i försäkringens giltighet	13
Försäkringsbelopp.....	14
Efterskydd.....	14
Fortsättningsförsäkring	14
Fondförsäkring	16
Ogiltigt försäkringsavtal	16
Oriktiga uppgifter.....	16
Placering i fonder	16
Fondandelar.....	16
Avkastning och återbäring.....	17
Försäkringens upphörande vid lågt värde	17
Återbetalningsskydd	17
Riskpremie	17
Återköp	17
Avgifter	17
Åtgärder för utbetalning.....	17
Flytt.....	18
Begränsningar i försäkringens giltighet	18
Vi vill att du ska vara nöjd	19

Särskilt om fondförsäkringen i Sparliv 60+

I detta häfte finns försäkringsvillkoren för Sparliv 60+. Innan du läser villkoren ber vi dig ta del av nedanstående information, som vi särskilt vill framhålla.

Försäkringsbeskedet visar försäkringens omfattning

Av försäkringsbeskedet, som vi skickar till dig, framgår försäkringens omfattning. Det är viktigt att du kontrollerar uppgifterna och kontaktar oss om någon uppgift inte stämmer eller om det är något du undrar över.

Placering och ändring av premien

Du bestämmer själv vilken av två valbara premier du ska betala för fondförsäkringen, och du kan när som helst byta premie.

När vi har bokfört din premie placerar vi den inom fem bankdagar i en räntefond och en hedgefond, som vi har valt ut, och enligt en fördelning som vi har fastställt.

Om du har betalat in premie innan du har skickat in ansökan till oss, sker placering efter att ansökan inkommit och godkänts.

Avbruten premieinbetalning

Du kan avbryta premieinbetalningen när som helst. Värdet ligger kvar i försäkringen och fortsätter att utvecklas i förhållande till utvecklingen i fonderna. Utbetalning sker vid avtalad tidpunkt eller genom återköp.

Återbetalningsskyddet finns kvar så länge det finns ett värde i försäkringen.

Försäkringen kan upphöra vid lågt värde

Om fondandelarnas inlösenvärde understiger två procent av prisbasbeloppet, och du inte betalar in ytterligare premie på vår anmodan, har vi rätt att säga upp försäkringen och då upphör även återbetalningsskyddet.

Återköp

Du kan göra uttag ur fondförsäkringen, genom återköp, tidigast efter ett år från tecknandet. Vid återköpet tas en avgift ut genom avdrag från fondvärdet. Avgiften framgår av förköpsinformationen som finns på folksam.se.

Försäkringsskyddet kan vara begränsat

Försäkringsskyddet, det vill säga den del av återbetalningsskyddet som överstiger 100 procent av fondvärdet, gäller i begränsad omfattning, eller inte alls, om du avlider på grund av självmord eller i samband med flygning, krig, politiska oroligheter, atomkärnreaktion eller terrorhandling.

Även om försäkringsskyddet inte gäller, har förmånstagaren rätt till försäkringens återköpsvärde, vilket motsvarar 100 procent av fondvärdet.

Aktuella premienivåer och avgifter

Aktuella premienivåer och avgifter för fondförsäkringen redovisas i förköpsinformationen som finns på folksam.se.

Ett sparande i fonder ger ingen garanterad avkastning. Det är i huvudsak fondandelarnas utveckling som avgör försäkringskapitalets storlek.

Försäkringsvillkor Sparliv 60+

Dessa försäkringsvillkor gäller för Sparliv 60+, som består av en grupplivförsäkring och en fondförsäkring.

Sparliv 60+ enligt nedanstående villkor kan inte nytecknas.

Försäkringsvillkoren gäller från och med den 1 januari 2020 till dess nya försäkringsvillkor Sparliv 60+ börjar gälla. Försäkringsfall som inträffar under denna period ska således regleras enligt dessa villkor.

För försäkringarna gäller dessutom vad som anges i försäkringsbeskedet och vad som bestäms i gruppavtalet, försäkringsavtalslagen och allmän svensk lag i övrigt.

Särskild bestämmelse i gruppavtalet har företräde framför bestämmelse i dessa villkor.

Gruppavtalet, försäkringsavtalet och dessa försäkringsvillkor samt premierna för Sparliv 60+ gäller normalt för ett kalenderår i taget.

Under löptiden kan försäkringsavtalet i vissa fall ändras och sägas upp.

Aktuella premier och avgifter för Sparliv 60+ framgår av förköpsinformationen, som finns på folksam.se.

Försäkringsgivare

Försäkringsgivare till Grupplivförsäkring är Folksam ömsesidig livförsäkring, organisationsnummer 502006-1585. Försäkringsgivare till Fondförsäkring är det av Folksam ömsesidig livförsäkring helägda dotterbolaget Folksam Fondförsäkringsaktiebolag, organisationsnummer 516401-8607.

Båda Folksambolagen har adress 106 60 Stockholm och telefonnummer 0771-960 960. Bolagen benämns nedan Folksam.

Folksams verksamhet är försäkringar och sparande. Verksamheten står under tillsyn av Finansinspektionen, och Folksams marknadsföring lyder under svensk lag. Försäkringsvillkoren tillhandahålls på svenska och all kommunikation mellan dig och Folksam sker på svenska. Alla utskick avseende ditt försäkringsinnehav sker till din folkbokföringsadress, såvida vi inte kommer överens om annat.

Skydd av personuppgifter

Folksam värnar om din personliga integritet och vill att du ska känna dig trygg i hur vi hanterar dina uppgifter. När du ingår ett försäkringsavtal med Folksam, behöver vi hantera dina personuppgifter för att kunna administrera försäkringsförhållandet, hantera anmälda skador, beräkna försäkringspremier eller för att tillhandahålla relevant information och marknadsföring till dig. De uppgifter vi behandlar kan vara ditt namn och adress, hälsoinformation, om det finns medförsäkrad, uppgifter om försäkringsfall och annan relevant information. Merparten av personuppgifterna samlas in från dig men vi kan även samla in uppgifter från en tredje part eller från offentliga källor. Personuppgifterna behandlas huvudsakligen för att vi ska kunna fullgöra våra åtaganden enligt försäkringsavtalet. Vi kan även behöva hantera uppgifterna för att fullgöra en rättslig förpliktelse, för att fastställa, göra gällande eller försvara ett rättsligt anspråk eller när vi har ett berättigat intresse av att hantera dina uppgifter.

Kontaktuppgifter till det Folksambolag som är ansvarig för hanteringen av dina personuppgifter finner du i ditt försäkringsbesked. Du kan från och med 25 maj 2018 även kontakta Folksams dataskyddsombud på dataskyddsombud@folksam.se.

Vi kommer att spara dina personuppgifter så länge vi behöver dem för att uppfylla det ändamål för vilka de samlats in. Därefter raderar vi uppgifterna.

Dina personuppgifter hanteras med sekretess enligt Folksams etiska regler. Dina adressuppgifter och grundläggande uppgifter om ditt avtal hanteras i ett för Folksambolagen gemensamt kundregister för bland annat automatiskt adressuppdatering och samordning av bolagens information och marknadsföring till dig. Vi kan även behöva lämna ut vissa personuppgifter till återförsäkringsbolag.

Om uppgifterna överförs till ett land utanför EU, säkerställer vi att sådan överföring är laglig, exempelvis genom att använda de standardiserade modellklausuler för dataöverföring som antagits av EU-kommissionen och som finns tillgängliga på EU-kommissionens webbplats.

Du har rätt att få information om vilka uppgifter som vi behandlar om dig, att få felaktiga uppgifter rättade, att begära att vi begränsar vår behandling och att dina uppgifter överförs till annan part samt invända mot den behandling vi utför. Du har även rätt att inge klagomål till ansvarig tillsynsmyndighet.

Läs mer om Folksams hantering av personuppgifter och dina rättigheter på folksam.se/person-uppgifter.

Skaderegistrering

Vi använder oss av ett för försäkringsbranschen gemensamt skadeanmälningsregister (GSR). Detta register innehåller vissa uppgifter om skadan samt uppgift om vem som begärt ersättning och används endast i samband med skadereglering. Det innebär att vi får reda på om du tidigare anmält någon skada hos annat försäkringsföretag eller myndighet som handlägger likartade ersättningsanspråk. Ändamålet med GSR är att tillhandahålla ett underlag till försäkringsföretag och myndigheter som handlägger likartade ersättningsanspråk för att identifiera oklara försäkringsfall. Därigenom kan företag och myndigheter motverka utbetalning av ersättningar som baseras på oriktiga uppgifter. Uppgifterna kan även användas i avidentifierad form för statistiska ändamål.

Personuppgiftsansvarig för GSR är Skadeanmälningsregister (GSR) AB, Box 24171, 104 51 Stockholm. Se www.gsr.se för mer information om den behandling av uppgifter som förekommer i registret.

Tillsynsmyndighet

Folksams verksamhet står under tillsyn av Finansinspektionen.

Adress: Box 7821, 103 97 Stockholm

Telefon: 08 – 408 980 00

E-post: finansinspektionen@fi.se

Webb: fi.se

Folksams marknadsföring står under tillsyn av Konsumentverket.

Adress: Konsumentverket/KO, Box 48, 651 02 Karlstad

telefon: 0771–42 33 00

e-post: konsumentverket@konsumentverket.se

webb: konsumentverket.se

Motverkande av penningtvätt och finansiering av terrorism

Folksam följer ett strikt regelverk för att förhindra att dess produkter och tjänster utnyttjas för finansiell brottslighet. Försäkringstagare, försäkrad och andra personer relaterade till försäkringsavtalet är skyldiga att förse Folksam med all nödvändig information och dokumentation med anledning av tillämplig lagstiftning.

Folksam har rätt att

- begränsa ett befintligt avtal samt vägra att ingå nytt avtal om förutsättningarna i första stycket inte är uppfyllda eller i de fall misstanke om penningtvätt eller finansiering av terrorism föreligger
- avsluta avtalsförhållandet om det på skälig grund kan misstänkas att nyttjandet av Folksams produkter eller tjänster utgör led i penningtvätt eller finansiering av terrorism
- dela information till andra bolag inom Folksamgruppen i syfte att upptäcka och motverka penningtvätt och finansiering av terrorism.

Skatteregler

Försäkringarna är i skatterättslig mening kapitalförsäkringar. Premien är inte avdragsgill i deklarationen. Försäkringsbelopp som utbetalas är fria från inkomstskatt.

Försäkringskapitalet beskattas enligt avkastningsskattelagen. Kapitalunderlag är ingående försäkringskapital den 1 januari plus hela värdet av premieinsättningar under perioden januari – juni och halva värdet av premieinsättningar under perioden juli – december. Skatteunderlag är kapitalunderlaget multiplicerat med statslåneräntan den 30 november föregående beskattningsår plus 0,75 procentenheter, dock minst 1,25 procent. Skatteunderlaget beskattas sedan med 30 procent.

Avkastningsskatten betalas in av Folksam, som är den skattskyldige. Skatten tas ut i förskott genom inlösen av fondandelar.

Förklaringar av viktiga begrepp

Avkastningsskatt

Statlig skatt på en schablonmässigt beräknad avkastning på fondsparandet. Skatten tas ut i förskott genom inlösen av fondandelar och betalas in av Folksam, som är den skattskyldige.

Fond

En fond är en samling av värdepapper, till exempel aktier eller obligationer.

Fondförsäkring

Förvaltningsform som innebär att försäkringstagaren själv bestämmer inriktningen på sitt sparande genom att välja en eller flera fonder som är valbara hos försäkringsgivaren och därmed tar den finansiella risken.

Fondvärde

Summan av värdet av alla fondandelar.

Förmånstagare

Fysisk eller juridisk person som har rätt att få utbetalning från försäkringen vid den försäkrades död.

Försäkrad

Den person vars liv försäkringen gäller för.

Försäkringsavtal

Avtal om försäkring som en person (försäkringstagare) ingår med ett försäkringsföretag, till exempel Folksam (försäkringsgivare).

Försäkringsberättigad grupp

En bestämd grupp av personer som enligt ett gruppavtal kan ha rätt att ansluta sig till grupp-försäkring, till exempel medlemmar i en pensionärsorganisation eller ett fackförbund.

Försäkringsbesked

Ger en översiktlig information om försäkringens omfattning.

Försäkringsfall

Den händelse som enligt försäkringsvillkoren kan ge rätt till ersättning. För Grupplivförsäkring är tidpunkten för försäkringsfallet den tidpunkt då dödsfallet inträffade.

Försäkringstagare

Person som har ingått försäkringsavtal med försäkringsföretag, till exempel Folksam, och som äger försäkringen.

Försäkringstid

Den tid då du omfattas av grupp-försäkringen.

Gruppavtal

Avtal som ingåtts mellan en grupp och Folksam om försäkring för gruppens medlemmar. Ett gruppavtal gäller normalt för ett kalenderår i taget.

Gruppföreträdare

Den som utsetts att företräda gruppen i kontakterna med Folksam.

Gruppmedlem

Person som tillhör den försäkringsberättigade gruppen som bestäms av gruppavtalet.

Hälsoprövning

I samband med tecknandet av en livförsäkring redogör den försäkrade för sitt hälsotillstånd genom att besvara frågor i en hälsodeklaration. Utifrån svaren prövar försäkringsföretaget om försäkring kan tecknas.

Inlösenvärde

Inlösenvärdet i en fond är antalet fondandelar multiplicerade med fondens köpkurs vid inlösentillfället.

Löptid

Den tid under vilken försäkringsavtalet löper.

Medförsäkrad

Gruppmedlems make/registrerade partner/sambo som är försäkrade enligt gruppavtalet.

Prisbasbelopp

Belopp som grundar sig på prisutvecklingen i samhället och som varje år bestäms av regeringen. Det används bland annat för beräkning av vissa försäkringsbelopp.

Registrerade partner

Med registrerade partner avses två personer av samma kön som ingått registrerat partnerskap. Lagen om registrerat partnerskap upphörde 2009-05-01, då äktenskapet blev könsneutralt. De som är registrerade partner enligt den tidigare lagen fortsätter att vara det om inte partnerskapet upphör eller omvandlas till äktenskap genom anmälan till Skatteverket eller vigsel.

Riskpremie

Den del av premien som ska täcka själva försäkringsrisken.

Sambor

Med sambor avses två ogifta personer som har gemensamt hushåll och som stadigvarande bor tillsammans i ett parförhållande enligt sambolagen.

Värdebesked

Årlig information som visar fondförsäkringens värdeutveckling under föregående år.

Återbetalningsskydd

Försäkringsskydd som säkerställer att förmånstagare får minst 100 procent av fondvärdet vid den försäkrades död.

Gemensamma bestämmelser

Allmänt

Gruppavtal

Mellan den försäkrade gruppen och Folksam har upprättats ett avtal om försäkring, ett så kallat gruppavtal. I gruppavtalet anges bland annat avtalets giltighetstid, vilka försäkringar/ersättningsmoment som ingår, premie och hur premien ska betalas. Av gruppavtalet framgår också hur du som gruppledare kan ansluta dig själv och din make/registrerad partner/sambo.

Ett gruppavtal gäller normalt för ett kalenderår i taget och kan sägas upp av såväl gruppen som Folksam.

Vad som fortsättningsvis beskrivs i detta villkorshäfte gäller för dig som enskild försäkrad inom ramen för vad som bestäms i gruppavtalet.

Försäkringsbesked och faktura/premieavisering

Av försäkringsbeskedet framgår vilka försäkringar som gäller för dig samt försäkringsskyddets omfattning och försäkringsbeloppets storlek.

Faktura/premieavisering ger information om aktuell premie.

Som gruppledare ska du kontrollera att du och eventuell medförsäkrad har gällande försäkring med rätt försäkringsomfattning och betalar rätt premie.

När nytecknad och ändrad försäkring börjar gälla

Folksams ansvar (försäkringsskyddet) inträder dagen efter den dag då du ansökte om försäkring, under förutsättning att

- fullständiga ansökningshandlingar lämnats till Folksam
- gruppförsäkringen kan beviljas på normala villkor
- det inte av ansökningshandlingarna eller på annat sätt framgår att gruppförsäkringen eller fondförsäkringen ska börja gälla vid en annan tidpunkt.

Om försäkringen endast kan beviljas med särskilda villkor, inträder Folksams ansvar först efter det att vi har erbjudit dig försäkringen på dessa villkor och du har antagit erbjudandet.

Om oriktiga uppgifter lämnas till Folksam

Oriktiga eller ofullständiga uppgifter kan medföra att försäkringen blir ogiltig eller att vi är fria från ansvar enligt bestämmelserna i försäkringsavtalslagen och allmän svensk lag i övrigt. Inbetald premie för Grupplivförsäkring återbetalas inte i sådant fall. Däremot återbetalas erlagd premie för Fondförsäkring, med justering för eventuell värdetförändring i fonderna och med avdrag för riskpremie för förfluten tid.

Ångerrätt

Enligt lagen (2005:59) om distansavtal och avtal utanför affärslokaler har du rätt att ångra ingången avtal. Om du vill utnyttja sådan ångerrätt ska du muntligen eller skriftligen meddela detta till Folksam inom 30 dagar från det att du fått kännedom om att försäkringsavtalet kommit till stånd.

Återbetalning sker då av det lägsta av, å ena sidan, gjord inbetalning på försäkringen eller, å andra sidan, aktuellt värde på försäkringsavtalet. Avdrag görs för eventuella kostnader för försäkringsskydd och avkastningskatt, kostnader för den tid försäkringen varit gällande samt kostnader hänförliga till avtalets ingående.

Premien

Premien för Grupplivförsäkring uppgår till ett visst belopp, baserat på försäkringens omfattning, den försäkrade gruppens sammansättning och Folksams premietariff.

För Fondförsäkring gäller två olika premienivåer, som du själv kan välja mellan.

Premien för Grupplivförsäkringen samt premienivåerna för Fondförsäkringen fastställs av Folksam för ett kalenderår i taget.

Premiebetalning

Den sammanlagda premien betalas in till Folksam via Autogiro varefter den fördelas mellan grupplivförsäkringen och fondförsäkringen.

Premieuttaget pågår fram till respektive försäkrings slutdatum, se *Gemensamma bestämmelser, När försäkringen slutar gälla*, såvida inte försäkringsavtalet upphört dessförinnan.

Första premie ska betalas senast på förfallodagen. Om det på förfallodagen föreligger hinder för uttag av den första premien, dras premie för två månader nästkommande förfallodag. Vid fortsatt hinder för uttag säger Folksam upp försäkringsskyddet, som upphör att gälla 14 dagar efter uppsägningstidpunkten, om inte premien betalas in inom denna tid.

Förnyelsepremie uttas månadsvis i förskott. Om det på förfallodagen föreligger hinder för uttag av förnyelsepremie, dras premie för två månader nästkommande förfallodag. Vid fortsatt hinder för uttag säger Folksam upp försäkringsskyddet, som upphör att gälla 14 dagar efter uppsägningstidpunkten, om inte premien betalas in inom denna tid.

Uppsägningstidpunkten är den dag då Folksam sänder meddelande om uppsägning.

Har försäkringen upphört att gälla på grund av att förnyelsepremie inte har betalats, kan den *återupplivas* genom att premie betalas inom tre månader från den dag då försäkringsskyddet upphörde. Premie ska betalas för hela den premieperiod för vilken premien varit obetald. Försäkringen blir då åter gällande från den första dagen i premieperioden.

Under förutsättning att du inte har fyllt 71 år kan du ansöka om *återinträde* i försäkringen även om det har gått mer än tre månader sedan försäkringsskyddet upphörde, se dock *Grupplivförsäkring, Begränsning i försäkringens giltighet*.

Har premien inte kunnat betalas inom 14-dagarsfristen på grund av att du blivit svårt sjuk, frihetsberövad, inte fått ut pension eller lön från din huvudsakliga anställning eller om liknande hinder interäffat, får uppsägningen verkan tidigast en vecka efter att hindret fallit bort, dock senast tre månader efter 14-dagarsfristen.

Avbruten premieinbetalning

Du kan avbryta premieinbetalningen när som helst genom att kontakta oss. Då gäller följande:

- Grupplivförsäkring upphör.
- Värdet i fondförsäkringen ligger kvar, eventuellt mot högre avgift, och fortsätter att utvecklas i förhållande till utvecklingen i fonderna. Utbetalning sker vid avtalad tidpunkt eller genom återköp, se *Fondförsäkring, Återköp*. Återbetalningsskydd, se *Fondförsäkring, Återbetalningsskydd*, gäller så länge det finns ett värde i fondförsäkringen.

Ändring av försäkringsavtalet under löptiden

Du kan inte ändra den del av försäkringsavtalet som avser Grupplivförsäkring.

Däremot kan du under vissa förutsättningar ändra den del av försäkringsavtalet som avser Fondförsäkring, till exempel vad gäller utbetalningstidpunkten. För fondförsäkringen kan du också byta premie bland de valbara premienivåerna, se *Fondförsäkring, Placering i fonder*.

Ändring av gällande försäkringsavtal sker enligt de regler Folksam tillämpar vid ändringstidpunkten och eventuellt mot en avgift. Folksam har rätt att under löptiden ändra fonder, avgifter, riskpremie samt kostnaden för avkastningsskatt.

När försäkringen slutar gälla

Grupplivförsäkring gäller längst till och med den månad du fyller 85 år.

Fondförsäkring gäller längst till och med månaden innan du fyller 90 år. Du kan förlänga löptiden för fondförsäkringen, dock längst till och med den månad du fyller 99 år.

Försäkringen upphör dessförinnan att gälla i följande fall:

- Du utträder ur den försäkringsberättigade gruppen.
- Du säger upp försäkringen för dig själv och/eller medförsäkrad.
- Du betalar inte premien i rätt tid, se *Gemensamma bestämmelser, Premiebetalning*.
- Om fondandelarnas inlösenvärde understiger två procent av prisbasbeloppet, se *Fondförsäkring, Försäkringens upphörande vid lågt värde*.

Meddela ändring

Du ska snarast meddela Folksam om du utträder ur den försäkringsberättigade gruppen.

Vad innebär uppsägning?

Uppsägning av försäkringen innebär att Grupplivförsäkring upphör att gälla medan värdet i Fondförsäkring fortsätter att utvecklas fram till tidpunkten för utbetalning.

Uttag kan ske i förtid genom återköp, se *Fondförsäkring, Återköp*.

Återbetalningsskydd, se *Fondförsäkring, Återbetalningsskydd*, gäller så länge det finns värde kvar i fondförsäkringen.

Om försäkringen har sagts upp på grund av att fondandelarnas inlösenvärde understiger två procent av prisbasbeloppet, betalas fondvärdet ut i anslutning till uppsägningen.

Återbetalning av premier

Folksam återbetalar premier som har betalats in för tid efter det att försäkringen skulle ha upphört, dock inte för längre tid än för de senaste sex månaderna.

Vistelse utomlands

Sparliv 60+ gäller vid vistelse utomlands som inte berörs av *Begränsningar i grupp-försäkringarnas giltighet*.

Utbetalning

Utbetalning ur Sparliv 60+ sker i form av engångsbelopp.

Utbetalning till dig själv

Fondvärdet i fondförsäkringen betalas ut till dig vid löptidens slut, se *Gemensamma bestämmelser, När försäkringen slutar gälla*.

Du kan lyfta fondvärdet helt eller delvis i förtid genom återköp, se *Fondförsäkring, Återköp*.

Utbetalning vid ditt dödsfall

Om du avlider senast under den månad då du har fyllt eller skulle ha fyllt 85 år, utbetalas både försäkringsbeloppet från Grupplivförsäkring och återbetalningsskyddet från Fondförsäkring.

Om du avlider efter att ha fyllt 85 år, dock senast månaden innan den månad då du skulle ha fyllt 90 år eller – om du har förlängt löptiden – innan den förlängda löptiden är slut, se *Gemensamma bestämmelser, När försäkringen slutar gälla*, utbetalas återbetalningsskyddet från Fondförsäkring. Ersättning från Grupplivförsäkring utbetalas däremot inte.

Förmånstagare

Förmånstagarförordnandet anger till vem utbetalning ska ske vid ditt dödsfall.

För Sparliv 60+ gäller ett generellt förmånstagarförordnande, enligt vilket dödsboet är förmånstagare till utfallande belopp.

Om du vill att utbetalning ska ske till någon annan, måste du skriftligen anmäla detta till Folksam.

Tidpunkt för utbetalning och räntebestämmelser

Utbetalning ska normalt ske senast en månad efter det att den som gör anspråk på beloppet fullgjort vad som krävs för utbetalning. Om det finns anledning att utreda om någon uppgift som lagts till grund för försäkringsavtalet varit oriktig eller ofullständig, behöver utbetalning dock inte ske förrän en månad förflutit efter det att sådan utredning avslutats. Utredningen ska bedrivas skyndsamt.

Vid dröjsmål med utbetalning betalar Folksam ränta enligt räntelagen (1975:635).

Även om dröjsmål inte föreligger och Folksam inte betalar dröjsmålsränta, utgår så kallad förräntningsrörelseränta, motsvarande referensräntan minskad med två procentenheter, från och med den 31:a dagen efter att beloppet förfallit till betalning. Referensräntan fastställs av Riksbanken varje kalenderhalvår.

Preskription

Rätten till försäkringsersättning eller annat försäkringsskydd upphör om den som gör anspråk på ersättning inte väcker talan mot oss inom tio år från tidpunkten när det förhållande som enligt försäkringsavtalet berättigar till sådant skydd inträdde.

Med förhållande avses de förutsättningar i försäkringsavtalet/gruppavtalet, försäkringsbeskedet och försäkringsvillkoren som måste vara uppfyllda för att rätt till ersättning ska föreligga. Preskriptionstiden börjar löpa när rätt till ersättning från försäkringen föreligger.

Den som framställt sitt anspråk till oss inom den tid som anges här, har dock alltid minst sex månader på sig att väcka talan mot oss från den dag vi har förklarat att vi tagit slutlig ställning till anspråket.

Överlåtelse, belåning, pantsättning

Sparliv 60+ får inte överlätas, belånas eller pantsättas.

Begränsningar i gruppförsäkringarnas giltighet

Försäkringsskyddet i Sparliv 60+ gäller med begränsad omfattning enligt nedan.

Allmän begränsning, Grupplivförsäkring

Om du avlider inom ett år från tecknandet till följd av sjukdom som visat dokumenterat symptom före tecknandet, utbetalas ingen ersättning från Grupplivförsäkring, se *Grupplivförsäkring, Begränsning i försäkringens giltighet*.

Däremot betalas återbetalningsskyddet ut från Fondförsäkring.

Denna begränsning gäller dock inte

- om du efter godkänd hälsoprövning har tecknat Sparliv 60+ före 60 års ålder *eller*
- om du gått över från Folksams Grupplivförsäkring eller Sjuk- och efterlevandeförsäkring till Sparliv 60+ med obruten försäkringstid.

Krig utanför Sverige

Om du trots Utrikesdepartementets avrådan reser till område utanför Sverige där krig råder, lämnas inte ersättning om försäkringsfallet är orsakat av kriget. Bryter krig ut under vistelsen i området gäller dock försäkringarna utan särskilda begränsningar under de första tre månaderna.

Ersättning lämnas inte för försäkringsfall som inträffar vid *deltagande* i krig. Även till exempel militärt bevakningsuppdrag i FN:s eller liknande organisations regi räknas som deltagande i krig under den tid du vistas i det område som uppdraget avser.

Med krig avses krigstillstånd, krigsförhållanden, krigsliknande oroligheter, inbördeskrig, revolution och uppror.

Skador orsakade av atomkärnreaktion eller av biologisk/kemisk/nukleär substans

Ersättning lämnas inte för försäkringsfall vars uppkomst eller omfattning har direkt eller indirekt samband med atomkärnreaktion.

Ersättning lämnas inte heller för försäkringsfall som uppstått genom biologisk, kemisk eller nukleär substans som spridits ut i samband med terrorhandling.

Med terrorhandling avses en skadebringande handling som är straffbelagd där den begås eller där försäkringsfallet inträffar och som framstår att vara utförd i syfte att

- allvarligt skrämja en befolkning
- otillbörligt tvinga offentliga organ eller en internationell organisation att genomföra eller avstå från att genomföra viss åtgärd *eller*
- allvarligt destabilisera eller förstöra de grundläggande politiska, konstitutionella, ekonomiska eller sociala strukturerna i ett land eller i en internationell organisation.

Försäkringsfall på grund av självmord eller i samband med flygning, Fondförsäkring

Vid självmord inom ett år från det att fondförsäkringen trädde i kraft gäller försäkringsskyddet endast om det måste antas att försäkringen tecknats utan tanke på självmordet.

Försäkringsskyddet gäller inte heller om du är förare av flygplan, eller har annan funktion ombord, och försäkringsfallet inträffar inom tre år från det att fondförsäkringen trädde i kraft till följd av

- militär flygning, avancerad flygning, yrkesmässig provflygning

eller

- bruks-, skol- eller privatflygning utanför Europa.

Försäkringsskyddet gäller däremot vid all flygning där du är passagerare.

Force majeure

Om en utredning av ett försäkringsfall eller utbetalning av ett försäkringsbelopp blir försenat på grund av force majeure, det vill säga en händelse som ligger utanför Folksamns kontroll, kan inte Folksam hållas ansvariga för förseningen. Detta givet att vi har gjort vad som skäligen kan begäras för att begränsa de skador som kan uppkomma.

Exempel på sådana force majeure-händelser är ändrad lagstiftning, myndighetsåtgärd, krig, krigsliknande händelser, terrorhandling, naturkatastrof, brand, strejk, blockad, bojkott, lock-out eller annan liknande omständighet. Folksam svarar inte heller för skada som orsakats av fel i telefonnät eller annan teknisk utrustning som inte tillhör oss. Beträffande strejk, blockad, bojkott och lockout gäller ovanstående även om det är Folksam som är föremål för eller vidtar sådan konfliktåtgärd.

Grupplivförsäkring

Grupplivförsäkring kan lämna ersättning vid dödsfall.

Av försäkringsbeskedet framgår försäkringsskyddets omfattning samt försäkringsbeloppens storlek.

Ersättning lämnas enligt de försäkringsvillkor och försäkringsbelopp som gäller vid tidpunkten för försäkringsfallet.

Utöver vad som anges nedan gäller också vad som anges i avsnitten *Förklaringar av viktiga begrepp* och *Gemensamma bestämmelser*.

Ersättning

Om du avlider under försäkringstiden utbetalas ett försäkringsbelopp i form av dödsfallskapital som begravningshjälp till dödsboet.

Försäkringsbeloppets storlek beror på din ålder vid dödsfallet, se *Försäkringsbelopp*.

Ändrat förmånstagarförordnande

Du kan anmäla någon annan som förmånsstagare till dödsfallskapitalet. Anmälan ska ske skriftligen på en blankett som du kan få av oss.

Observera att ett ändrat förmånstagarförordnande inte gäller efter övergång till fortsättningsförsäkring. Om förordnandet ska gälla även i fortsättningen måste en ny skriftlig anmälan göras.

Begränsning i försäkringens giltighet

För att få rätt till ersättning för försäkringsfall som är en följd av sjukdom, sjuklig förändring eller annan kroppsskada som har visat sig eller inträffat före försäkringens ikraftträdande eller återinträde gäller att försäkringsfallet har inträffat tidigast efter det att försäkringen har varit i kraft i minst tolv månader.

För följder av sjukdom, sjuklig förändring eller annan kroppsskada – både direkta och indirekta – gäller tidsgränsen, tolv månader, grundsjukdomen eller symtom på denna.

Sjukdom, sjuklig förändring eller annan kroppsskada anses ha visat sig vid den tidpunkt första sjukvårdskontakten togs med anledning av symtomen för sjukdomen, den sjukliga förändringen eller kroppsskadan.

Begränsningen tillämpas inte om försäkringen har tecknats med särskild hälsoprövning eller om du gått över från Folksam's Grupplivförsäkring eller Sjuk- och efterlevandeförsäkring till Sparliv 60+ med obruten försäkringstid.

Försäkringsbelopp

Alder vid dödsfallet	Försäkringsbelopp
– 67 år	40 000 kr
68 år	38 000 kr
69 år	36 000 kr
70 år	34 000 kr
71 år	32 000 kr
72 år	30 000 kr
73 år	28 000 kr
74 år	26 000 kr
75 år	24 000 kr
76 år	22 000 kr
77 år	20 000 kr
78 år	18 000 kr
79 år	16 000 kr
80 år	13 000 kr
81 år	10 000 kr
82 år	7 000 kr
83 år	4 000 kr
84 år	1 000 kr
85 år	– 0 kr

Efterskydd

Gruppmedlem/medförsäkrad som har omfattats av försäkring i minst sex månader har ett förlängt försäkringsskydd (efterskydd) i tre månader om gruppmedlemmen lämnar den försäkringsberättigade gruppen.

För medförsäkrad gäller efterskydd dessutom då

- äktenskapet/partnerskapet/samboförhållandet upplöses
- gruppmedlemmen avlider.

Rätten till efterskydd gäller inte om

- du under efterskyddstiden fått eller uppenbarligen kan få försäkringsskydd av samma slag som tidigare
- slutåldern i försäkringen uppnåtts
- gruppmedlemmen själv valt att säga upp försäkringen för sig och/eller medförsäkrad
- försäkringen sagts upp på grund av att du inte betalat premie i rätt tid.

Om du avlider under efterskyddstiden kan ersättning utbetalas från försäkringen.

Fortsättningsförsäkring

Gruppmedlem/medförsäkrad som har omfattats av försäkring i minst sex månader har rätt att teckna fortsättningsförsäkring om gruppavtalet sägs upp av Folksam eller av gruppen, dock inte om nytt gruppavtal träffas om samma typ av försäkring för väsentligen samma grupp i Folksam eller i annat försäkringsföretag.

Medförsäkrad make/registrerad partner/sambo har dessutom rätt att teckna fortsättningsförsäkring

- om gruppmedlemmen avlider
- om försäkringen sägs upp på grund av att gruppmedlemmen inte betalat premie i rätt tid
- äktenskapet/partnerskapet/samboförhållandet med gruppmedlemmen har upphört.

Rätten att teckna fortsättningsförsäkring gäller inte om

- du fått eller uppenbarligen kan få försäkringsskydd av samma slag som tidigare
- gruppledanden lämnar den försäkringsberättigade gruppen
- slutåldern i försäkringen uppnåtts
- gruppledanden själv valt att säga upp den ursprungliga försäkringen för sig och/eller medförsäkrad
- innehållet i försäkringen ändras.

Gruppledanden har heller inte rätt att teckna fortsättningsförsäkring om den ursprungliga försäkringen sagts upp på grund av att premie inte betalats i rätt tid.

Ansökan om fortsättningsförsäkring ska göras inom tre månader från det att den ursprungliga försäkringen upphörde att gälla.

En förutsättning för att fortsättningsförsäkring ska beviljas är att premie betalas för hela tiden efter den senaste betalda premieperioden.

Fortsättningsförsäkring tecknas utan hälsoprövning.

Fortsättningsförsäkringens omfattning och villkor kan skilja sig från vad som gäller för den ursprungliga försäkringen.

Försäkringen gäller för ett år i taget.

Premie för fortsättningsförsäkring beräknas enligt särskild tariff.

Försäkringshandlingar

I samband med att fortsättningsförsäkring tecknas får du försäkringshandlingar från Folksam.

Försäkringsbesked ger information om försäkringens omfattning. Faktura eller premieaviserings ger information om aktuell premie.

Du ska kontrollera att du har gällande försäkring med rätt försäkringsomfattning och betalar rätt premie.

Försäkringsvillkoren

Försäkringsvillkoren under avsnitten *Förklaringar av viktiga begrepp*, *Gemensamma bestämmelser* och *Grupplivförsäkring* gäller i förekommande fall också för fortsättningsförsäkring. Under avsnitt *Gemensamma bestämmelser*, *Allmänt* gäller dock nedanstående bestämmelser i stället för vad som där anges under *När nytecknad och ändrad försäkring börjar gälla* och *När försäkringen slutar gälla*.

När försäkringen börjar gälla

För att fortsättningsförsäkringen ska börja gälla, ska reglerna om rätten att teckna fortsättningsförsäkring vara uppfyllda. Anmälan om fortsättningsförsäkring ska skickas till oss.

Försäkringens omfattning

Den omfattning fortsättningsförsäkringen har vid tidpunkten för tecknandet kan inte utökas under försäkringstiden.

När försäkringen slutar gälla

Fortsättningsförsäkring kan gälla längst till och med den månad du fyller 85 år.

Fortsättningsförsäkringen upphör dessförinnan att gälla i följande fall:

- Du säger upp försäkringen.
- Du betalar inte premien i rätt tid.

Fondförsäkring

Ogiltigt försäkringsavtal

Om försäkringsavtalet är ogiltigt eller Folksam är fritt från ansvar enligt försäkringsavtalslagen, är vår betalningsskyldighet inskränkt till ett belopp motsvarande högst återköpsvärdet för försäkringen. Sådant återköpsvärde beräknas efter den högsta så kallade dödlighetsförhöjning, som vi tillämpar för sådana försäkringsrisker.

Oriktiga uppgifter

Om oriktiga uppgifter enligt försäkringsavtalslagen lämnats och riktiga uppgifter hade lett till förbehåll avseende försäkringens giltighet, gäller försäkringen med sådant förbehåll.

Om riktig uppgift hade lett till att försäkringen inte beviljats, kan avtalet vara ogiltigt och/eller vi vara fria från ansvar för inträffat försäkringsfall.

Återköpsvärde beräknas efter det dödlighetsantagande som skulle ha gällt om riktiga uppgifter hade lämnats.

Placering i fonder

För fondförsäkringen gäller två olika premienivåer, som du kan välja mellan. Se förköpsinformationen.

När premien har bokförts hos oss placeras den inom fem bankdagar i en räntefond och en hedgefond, som vi har valt ut.

Om du betalar in premie innan du har skickat in ansökan till oss, sker placering efter att ansökan inkommit och godkänts.

Den av oss på förhand valda fördelningen mellan fonderna gäller för framtida premier till dess att vi meddelar att annan fördelning ska gälla. Du kan inte på egen hand byta fonder eller ändra fördelning av premie mellan ingående fonder.

Fondandelar

För varje inbetald premie, efter avdrag för kostnader, registreras andelar i de fonder som ingår i försäkringen.

Antalet andelar bestäms av fondens pris per andel inklusive investeringsavgift (säljkurs). Antalet andelar avrundas till fyra decimaler.

Inlösenvärde

Belopp som utbetalas från försäkringen motsvarar, efter avdrag för eventuella avgifter, det så kallade inlösenvärdet.

Inlösenkurs bestäms av fondens pris per andel efter avdrag för dess inlösenavgift (köpkurs).

Inlösenvärdet är antalet andelar multiplicerat med inlösenkurs.

Förändring av antalet fondandelar

Antalet andelar förändras under försäkringstiden.

Antalet andelar kan öka genom premieinbetalning, utdelning i fonderna samt vid försäkrads dödsfall, om så avtalats.

Antalet andelar minskar genom avdrag för avgifter, riskpremie och avkastningsskatt samt genom utbetalning från försäkringen och återköp.

Kurs

Om vi vid beräkningstidpunkten inte har tillgång till offentligt noterad gällande dagskurs (köpkurs, säljkurs) ska senaste offentliga notering användas. Om denna är missvisande, bestämmes vi dagskurs på objektiv grund.

Kurser noterade i utländska valutor räknas om av oss med hjälp av faktiskt erhållen eller officiell växlingskurs. Vi har rätt att tillgodogöra oss ersättning för våra kostnader vid växling och överföring av valuta.

Avkastning och återbäring

I avtalet ingår inte något löfte om ränta eller avkastning, och försäkringen ger inte rätt till återbäring.

Försäkringens värdeutveckling, och därmed också utbetalningar från försäkringen, beror på kursutvecklingen i fonderna samt på avkastningsskatt och avgifter. Det är du själv som står risken för fondvärdets utveckling.

Försäkringens upphörande vid lågt värde

Om fondandelarnas inlösenvärde, se *Fondandelar*, understiger två procent av prisbasbeloppet, har vi rätt att säga upp försäkringen.

Försäkringen upphör 14 dagar efter det att vi meddelat att ytterligare premie måste betalas för bibehållande av försäkringen, om inte premie betalas inom denna tid.

Återbetalningsskydd

Försäkringen har ett återbetalningsskydd, som betalas ut om du avlider under löptiden.

Återbetalningsskyddet uppgår vid tecknandet till 101 procent av fondvärdet och minskar successivt till 100 procent till och med månaden innan du fyller 90 år eller – om du har förlängt löptiden – längst till och med den månad du fyller 99 år.

Återbetalningsskyddet som betalas ut inkluderar fondvärdet på dödsdagen.

Utbetalning sker till dödsboet eller till annan förmånstagare, som du genom skriftligt förordnande har anmält till oss.

Riskpremie

För den del av återbetalningsskyddet som överstiger 100 procent av fondvärdet tas en avgift ut i form av riskpremie. Avgiften tas ut genom inlösen av fondandelar. Riskpremiens storlek beror på Folksamns gällande antaganden om dödlighet i försäkringskollektivet samt på den värdeförändring som ett dödsfall skulle innebära. Antaganden om dödlighet kan ändras.

Riskpremien redovisas årligen i värdebeskedet.

Återköp

Du kan göra förtida uttag ur försäkringen, det vill säga ta ut hela eller delar av fondvärdet, genom återköp.

Återköpsvärdet motsvarar försäkringens inlösenvärde den dag utbetalning sker, minskat med avgift för återköp.

Vid helt återköp upphör försäkringen och därmed också återbetalningsskyddet.

Regler om återköp i övrigt samt återköpsavgifter framgår av förköpsinformationen.

Avgifter

I försäkringsverksamhet uppkommer kostnader för förvaltning med mera. Kostnaderna täcks genom avgifter som tas ut genom avdrag på premien eller genom inlösen av fondandelar, proportionellt i förhållande till värdefördelningen mellan de två fonderna.

Aktuella avgifter framgår av förköpsinformationen. Vi har rätt att ändra avgiftsuttaget.

Avdrag för fondförvaltarens avgifter sker enligt de regler som vid varje tidpunkt tillämpas av fondförvaltaren.

Åtgärder för utbetalning

Av försäkringsbeskedet framgår när utbetalning ska ske.

Inför utbetalning ska försäkringsbeskedet insändas till oss.

Om någon annan än du gör anspråk på utbetalning, ska rätten till utbetalning styrkas.

Vi förbehåller oss rätten att åberopa preskription enligt försäkringsavtalslagen.

Utbetalning vid dödsfall

Anmälan om dödsfall ska göras till oss snarast möjligt. De handlingar och övriga upplysningar som är av betydelse för bedömning av försäkringsfallet och vårt ansvar ska anskaffas och insändas utan kostnad för oss.

Medgivande

Om vi för bedömningen av vårt ansvar behöver inhämta upplysningar från läkare, sjukhus eller annan vårdinrättning, Försäkringskassan eller annan försäkringsinrättning, ska medgivande lämnas på vår begäran.

Om medgivande inte lämnas och vi därmed inte kan göra bedömning, kan utbetalning inte ske.

Flytt

Försäkringen kan inte flyttas till annat bolag.

Begränsningar i försäkringens giltighet

Vid självmord inom ett år från det att försäkringen trädde i kraft gäller försäkringsskyddet endast om det måste antas att försäkringen tecknats utan tanke på självmordet.

Försäkringsskyddet gäller inte heller om du är förare av flygplan, eller har annan funktion ombord, och försäkringsfallet inträffar inom tre år från det att försäkringen trädde i kraft till följd av

- militär flygning, avancerad flygning, yrkesmässig provflygning
eller
- bruks-, skol- eller privatflygning utanför Europa.

Försäkringsskyddet gäller däremot vid all flygning där du är passagerare.

Årlig information

En gång om året lämnar Folksam information om värdet på försäkringen. Informationen visar hur sparandet i försäkringen har utvecklats, de premier som placerats på försäkringen, utbetalda belopp och de avgifter som belastat försäkringen. Värdeutvecklingen kan även följas på folksam.se, under Logga in – Mina sidor.

Vi vill att du ska vara nöjd

Det är viktigt att det finns en väl fungerande klagomålshantering för att du som kund ska kunna få dina intressen tillgodosedda.

En god hantering av klagomål ger Folksam en möjlighet att fånga upp problem samt att vidta förebyggande åtgärder.

Vänd dig först till oss på Folksam

Missförstånd klarar vi ofta upp på ett enkelt sätt. Kontakta därför först den som tagit hand om ditt ärende.

Vet du inte vem du ska kontakta kan du prata med vår växel. Berätta vilken typ av ärende det gäller så att du kan kopplas till rätt avdelning.

Kontakta oss

telefon: 0771-950 950

webb: folksam.se

Uppgift om vem som är klagomålsansvarig framgår på folksam.se/klagomal

Folksams kundombudsman

Om du inte är nöjd med Folksams slutliga beslut, så har du möjlighet att be om omprövning av vår kundombudsman, som är oberoende i förhållande till Folksams organisation. Kundombudsmannen prövar de flesta ärenden som gäller försäkring, skador och sparande.

Kundombudsmannen kan göra en opartisk bedömning av ditt ärende och sedan rekommendera Folksam att ändra sitt beslut. Prövningen är självklart kostnadsfri.

Kom ihåg att du måste begära omprövning inom ett år efter Folksams slutliga beslut, och innan preskriptionstiden enligt försäkringsavtalslagen löpt ut.

Om du omfattas av en gruppförsäkring kan det finnas möjlighet att få ärendet prövat av en försäkringskommitté. Vänd dig till Kundombudsmannen för mer information.

Kontakta kundombudsmannen

telefon: 020-65 52 53

e-post: kundombudsmannen@folksam.se

webb: folksam.se/klagomal

Om du fortfarande inte är nöjd

Om vi har försökt lösa problemet tillsammans och du fortfarande inte är nöjd med resultatet, finns det ett antal andra möjligheter för dig att få ditt ärende prövat.

Personförsäkringsnämnden

Personförsäkringsnämnden prövar tvister mellan den försäkrade (enskild konsument) och försäkringsbolaget i ärenden som rör liv-, sjuk- och olycksfallsförsäkring, i de fall där det krävs medicinska bedömningar.

Allmänna reklamationsnämnden (ARN)

ARN är en statlig myndighet som kostnadsfritt prövar de flesta tvister om privatpersoners försäkringar, dock inte tvister som rör ett lägre belopp än 2 000 kronor, medicinska bedömningar eller vållandefrågor vid trafikolyckor.

ARN prövar inte heller försäkringstvister rörande försäkring som grundar sig på kollektivavtal mellan arbetsmarknadens parter, om avtalet föreskriver ett särskilt tvistelösningsförfarande. Detta sker vanligtvis genom prövning i en partssammansatt nämnd.

Fler undantag finns och framgår av ARN:s hemsida. Anmälan till ARN måste göras senast inom ett år efter det att du har framfört ditt klagomål till Folksam.

Adress: Box 174, 101 23 Stockholm

telefon: 08-508 860 00

e-post: arn@arn.se

webb: arn.se

Allmän domstol

Du kan få din tvist med Folksam prövad av tingsrätten. Om du har rättsskyddsförsäkring kan den ersätta en del av rättegångskostnaderna.

Konsumenternas försäkringsbyrå

Försäkringsbyrån ger kostnadsfri information och råd i försäkringsfrågor, men prövar inte enskilda försäkringstvister.

Adress: Box 24215, 104 51 Stockholm,
telefon: 0200-22 58 00
webb: konsumenternas.se

Kommunal konsumentvägledning

Du kan också få information och råd via din hemkommuns konsumentvägledare.

Konsumentverket

webb: hallakonsument.se

Vänta inte för länge

Om du väntar för länge med att få din tvist prövad kan du förlora din rätt till ersättning (preskription).

Vill du undvika preskription måste du väcka talan vid tingsrätten inom tio år från skadehändelsen/tidpunkten när det förhållande inträffade/inträdde som enligt försäkringsavtalet berättigar till försäkringsersättning eller annat försäkringsskydd.

Om den tidpunkten inträffat före den 1 januari 2015 måste du i regel väcka talan inom tre år från det att du fick kännedom om att fordringen kunde göras gällande. Om ett försäkringsavtal berättigar till ersättning för olika ersättningsposter eller olika skador vid olika tidpunkter kan delar av kravet preskriberas enligt äldre bestämmelser och andra delar enligt nya bestämmelser.

Om du som privatperson anmält din skada eller ditt anspråk före preskriptionstidens utgång har du alltid sex månader på dig att väcka talan från det att du fått slutligt besked från Folksam eller Kundombudsmannen.

Folksam
106 60 Stockholm
0771-950 950
folksam.se

Folksam